

Тема. Краса звучання української мови.

Мета: поглибити знання учнів про багатство української мови, звернути їх увагу на її милозвучність та мелодійність, на засоби досягнення милозвучності; формувати спостережливість, розвивати логічне мислення, удосконалювати культуру усного і писемного мовлення; виховувати любов до рідної мови як скарбниці духовності рідного народу.

Хід уроку

I Оголошення теми та мети уроку.

II Актуалізація опорних знань учнів.

1. Слово вчителя.

Засвоюючи мову з дитинства, ми так звикаємо до неї ,що з'являється ілюзорна впевненість: у рідній мові ми все знаємо. Але володіти мовою і знати всі її таємниці — різні речі. Вона — невичерпна скарбниця людських знань. Вона — чарівник, який може повернути нас у минуле, скорочувати відстані, збільшувати простори людської уяви. Вона є засобом і для навчання ,і для спілкування , передачі емоцій, почуттів, виховання, мислення. Із усіх земних істот лише людина має дар звукового мовлення, яке є результатом колективної праці багатьох поколінь.

- *А зараз подумайте та сформулюйте головну думку, висловлену в цьому уривку.*

Якось у колі літераторів зайшла мова про роботу над словом. Григійр Тютюнник довго мовчав, тільки слухав. Потім розповів , як він колись підібрав закоцюблу на морозі пташку. Поклав її за пазуху, туди, ближче до серця, відігрів, вийняв і посадив на долоню: вона пурх — і полетіла.

Отак, каже, і слово: як відтеплиш його серцем і воно злетить – вважай, ти його знайшов.
(За А.Шевченком)

2. Міні-вікторина « Походження мови»

- Скільки існує мов на світі? (Близько 3000 мов)
- До якої групи мов належить українська мова? (До східнослов'янських)
- Назвіть інші мови , які належать до цієї групи? (Російська та білоруська)
- Українська мова багата, красива і милозвучна. Яке місце за милозвучністю вона посідає у світі? (2-ге після італійської)
- Яка державна мова республіки України?
- Які засоби милозвучності ви знаєте?

3.Перепишіть, розкриваючи дужки.

На попелищі вирости дивовижні рослини, які не боялися вогню, бо самі спалахували полум'ям (і, й) залишалися цілісінькими. Здавалося, (у, в) них (у, в)селився дух непоборного народу. (У, в) народі назвали цю рослину неопалимою купиною. (У, в) деяких місцевостях так називають линці

4. Прочитайте, правильно вживаючи у – в, і – й. Поясніть вживання.

(У, в)чися, дитино, бо (у, в)читися треба!

(У, в)чися, голубко, хай розум не спить,

Хай серце (і, й) воля, (і, й) дух росте (в, у) силу,

Хай книжка розкрита любові навчить.

(Д. Білоус)

- Скажіть, діти, чи була б наша мова милозвучною , якби зникли всі голосні звуки?

Я хочу розказати вам одну цікаву історію.

Щоб зекономити місце, в одному словнику прізвища видатних людей надрукували лише приголосними літерами та Ъ. Прізвища яких українських письменників надрукували у словнику?

Швчнк, Фрнк, Гнчр, Стльмх, Кцбнськй.

III Сприйняття й засвоєння учнями навчального матеріалу.

- Закони мови ми сприймаємо легко, як щось дане нам від народження . Серед них є універсальні правила, що підходять для кожної мови, та особливі закони окремих мов. Пригляньмося ж уважніше до цього таємничого світу... Ознаками кожної мови є надлишковість та економічність. Тобто 2-3 букви з 5-6 є «зайві», тому економічність мови виражається у зменшенні кількості звуків, букв,складів.

1.Гра «Світлофор»

Над словами , де допущені помилки, «засвіти» червону зірочку.

Перепиши слово правильно. Підкресли орфограму.

1.Вілла, обличчя, колекція, зілля,пюре, роз'єднати.

2. Мароко,вугілля, директор, бульйон,Міссурі, процесс.

3.Пасажир,деплом,розрісся,нетто, институт,імміграція.

4.Калькутта, поні, інтелектуальний,журі, педіатр, колося.

- Давайте пригадаємо правила написання слів іншомовного походження.

2. Гра « Розшифруй» (явище економії мови)

Цікаво « поводяться» слова, коли є потреба ущільнити повідомлення, використавши якомога менше звуків,- передати ширше поняття.

Спробуйте розшифрувати ці слова- символи.

Кіно- (кінематограф)

Мультик-(мультиплікаційний фільм)

Маршрутка- (маршрутне таксі)

Мобільник- (мобільний телефон)

Універсам-(універсальний магазин)

Завуч- (завідувач учбовою частиною)

3. Диктант з таємницею.

Записати слова у дві колонки: І- з апострофом, ІІ- без апострофа.

Мул_яж, ор_ючи, фельд_єгер, ад_ютант, р_ясно, гар_ячий, авант_юра,
тім'я,Н_ютон,авіаз_єднання,ал_юр.

ІV Підсумок уроку

VДомашнє завдання

Виписати 5-6 прислів'їв про мову.

Фото усієї виконаної роботи надсилай у Human на перевірку

Або на пошту cucerochka@bigmir.net

Бажаю успіхів!